

“Però la nostra Geni, Evgenia, que era telegrafista del ferrocarril i és una dona de cos robust i de cara relaxada, afirma que el pobre ucraïnès que s’ha instal·lat a cal veí té la vida difícil: ell no parla llengua llatina, diu amb un somriure convençut, i els romanesos sí. Parlem llengua llatina, insisteix, no tenim problema”

Europeus (2)

Un altre veí meu, que no és el de la casa on viuen els ucraïnesos, tenia uns pins que havien crescut massa, o li sobraven, i ha fet vindre una colla de talladors d’arbres, tres xicotets amb una serra mecànica, espavilats, robustos i, pel meu gust, amb un excés de gosadia o un dèficit de por al perill: puguen sense protecció al capdamunt dels arbres a buscar la branca que cal tallar, ni arnès ni corda per lligar-se ni res. I fa pocs dies, quan retallaven una mica els meus pins massa alts, no els del veí, no vaig aconseguir que m’escoltaren quan els demanava per favor una mica de prudència. Pareixen xicotets alegres, van d’ací cap allà tallant branques sobrerres, i no els he preguntat a quina faena es dedicaven allà, al seu país de Romania. Riuen, canten i s’omplen el cabell i el pèl del pit de serradura. No en sé res més. Un dia que van coincidir amb la Geni es van posar molt contents, i ella també. La Geni és una amable senyora romanesa, d’una quarantena curta d’anys, tot i que sembla més jove, que cuida, acompanya i ajuda en les faenes de casa una persona anciana de la meua família. Les dues dones s’entenen perfectament, i quan falla la llengua –que cada dia falla menys: la Geni estudia gramàtica i no para de mirar el diccionari– no falla la gentilesa d’un costat i de l’altre. La senyora romanesa viu a Castelló en un pis amb la filla, el promès de la filla, alguns parents i amics més, i una altra dona amb una criatura de bolquers, que pareix que no tenia on estar-se. Té els papers presentats, i espera que en pocs dies ja podrà residir entre nosaltres amb estatut de legalitat perfecta. De moment, ha d’esperar una mica per tornar al seu país, on ha deixat el marit, ferroviari, no he entès si actiu o semiactiu, i una altra filla, que estudia informàtica, això diu, i és promesa d’un estudiant de teologia. Ens ensenya fotos familiars, orgullosa, amb el nòvio de la filla vestit de pontifical, amb dalmàtica daurada: la filla es casarà prompte amb el seminarista, perquè normalment el matrimoni és anterior a l’ordenació. La filla que viu ací és una jove espavilada, que amb tota certesa podria fer de secretària, de perruquera o de metge, però que fa de netejadora de cases i d’oficines, com les altres amigues romaneses.

N’hi ha alguns milers, de romanesos, a Castelló i comarca, poden ser-ne cinc o mil o deu mil, el nombre aproximat no el sap ningú, i ocupen lentament barris que eren o són encara obrers, que també lentament abandonen els immigrants de fa vint o quaranta anys, peninsulars meridionals. Geni, a diferència de molts altres, només treballa i estalvia per pagar els estudis de la filla nòvia del seminarista, i per fer-se una caseta amb hortet al seu poble, on vol passar la resta de la vida criant gallines, porcs, una vaca i totes les verdures que vulga donar la terra. De tant en tant, ens fa macarrons dolços com a postres, i té una gran afició a la col en forma de *choucroute* o *sauerkraut*: la col, amb el nap i el cogombre, és de les poques hortalisses que dóna l’Europa de l’est, i això forma un solatge cultural que uneix més que les llengües, i una frontera que separa més que els filferros electrificats que han travessat tants anys aquella part del continent. Però la nostra Geni, Evgenia, que era telegrafista del ferrocarril i és una dona de cos robust i de cara relaxada, afirma que el pobre ucraïnès que s’ha instal·lat a cal veí té la vida difícil: ell no parla llengua llatina, diu amb un somriure convençut, i els romanesos sí. Parlem llengua llatina, insisteix, no tenim problema. Russos i ucraïnesos, problema: no llengua llatina. Romanesos, llengua llatina: no problema. I així va fent-se Europa i van refent-se els europeus, una altra vegada i d’una altra manera, com s’ha fet ja tres o quatre vegades amb el pas dels segles, i aquesta no serà la darrera.